

Kultúra

Asszonytüntetés a hősökért

Kínyó F. Tamás az 1956. november 4-i néma felvonulásnak állít lírai emléket

2007. december 6. 00:00

Pethő Tibor

Több ezer nő vonul fel némán a Hősök terén 1956. december 4-én az újra kibontakozó zsarnokság ellen tüntetve, kezükben egy szál virággal. Rájuk emlékezik Kínyó Ferenczy Tamás díjnyertes dokumentumfilmje.

A filmben szemtanúk szólnak-mesélnek. Kik voltak a résztvevők? „Kalauz-egyenruhás lány, karcsú, mélyen lefátyolozott kalapos asszony, döcögni alig tudó néni, szépen kifestett, kis bundás hölgy, esőköpenyes fiatal lány, svájci sapkás egyetemista lányok, munkaruhás asszonyok, feltűrt gallérú, megviselt, gumiharisnyás öregasszony, bájos matrózgalléros, zárdanövendék-szerű kislány” – emlékezett korábbi írásában Szántó Piroska.

A lírai alkotásban többek között Gombos Katalin, Sinkovits Imre özvegye idézte fel, hogyan találkozott véletlenül azokkal az asszonyokkal, akik az Andrassy úton kezükben egy szál krizantémmal lassan haladtak az ismeretlen katona sírja felé. A megrázó film a veszprémi nőtüntetés eseményeit is bemutatja. Egy nap, december 4. áll kimerevítve előttünk, és mi továbbgondoljuk az eseményeket: már megszületett a szovjet-magyar háttér-megállapodás Dudás József és Szabó bácsi kivégzéséről, Angyal István papírra veti utolsó gondolatait, Tóth Ilonából pedig ez idő tájt kényszerítik ki a gyilkosságra vonatkozó beismerő vallomást. Még néhány nap, és letartóztatják Obersovszky Gyulát és Gáli Józsefet – az Élünk című illegális lap két szerkesztőjét –, **Eörsi István** író. Ők hárman szervezték a nőtüntetést. Még néhány nap, és a Nyugatinál, majd Salgótarjánban eldördülnek a sortüzek. A Kádár-kormány visszaállítja az internálótáborokat, és a forradalmat hivatalosan is ellenforradalmi lázadássá minősítik, készül már a Fehér könyv ma is mértékadónak tartott újságírók közreműködésével.

A nőtüntetés a forradalmi szolidaritás utolsó pillanatainak egyike, ezt Kínyó Ferenczy Tamás filmje kitűnően érzékelteti.

(Kínyó Ferenczy Tamás: ...Amikor az óra 11-et mutat, induljatok...! Art Opus.)